

Ústav germanistiky FF JU uspořádal mezinárodní konferenci s názvem „Vzorce nenávisti. Hate speech v aktuálních a historických diskurzech“

27.11.2025 - | Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ve dnech 12.-14. listopadu 2025 uspořádal Ústav germanistiky FF JU mezinárodní konferenci s názvem „Vzorce nenávisti. Hate speech v aktuálních a historických diskurzech“.

Tématem konference byl aktuální jev rostoucí verbální agrese a nenávistných projevů v politických, společenských a kulturních diskurzech, nahlížený v mezinárodním kontextu (Česká republika, Německo, Rakousko, Slovensko) a z perspektiv různých vědních oborů. Pozvaní vědci a vědkyně se prostřednictvím přednášek, prezentací a především pak ve společné diskuzi pokusili zkoumat specifické projevy a manifestace „hate speech“, rozkrýt jejich kontexty a základní myšlenkové a argumentační vzorce – a tím také ukázat, jak relevantní a společensky přínosný může být výzkum v často podceňovaných humanitních oborech. Zúčastněné disciplíny – a tedy i přístupy a perspektivy – se představily v jednotlivých tematicky uspořádaných sekcích.

První, nejobsáhlejší blok se soustředil na nenávistné projevy v politickém a společenském diskurzu (konkrétní aktuální příklady z českého, německého, rakouského a slovenského prostředí) a ukázal, jak se agresivně paušalizující, diskriminační projevy, metafora a argumentace, jejichž doménou byly dříve téměř výlučně okrajové a extremisticky smýšlející skupiny, dnes stávají běžnou součástí rétorické výbavy nejen politiků.

Poté se pohled na fenomén „hate speech“ otevřel mezioborově a zaměřil se na právní, psychologické a mediální aspekty. Významným záměrem konference bylo rovněž ukázat možné formy odporu, rezistence a rezilience proti nenávistným projevům, zejména ve školním prostředí a oblasti vzdělávání. Jak hluboce jsou nenávist a nenávistné projevy zakořeněny v literatuře, kulturních diskurzech a kultuře paměti, ukázaly příspěvky v závěru konference. Celkově se během dvou konferenčních dnů plných přednášek a intenzivních diskuzí ukázalo, jak obohacující a přínosný je tento interkulturní, interdisciplinární, interinstitucionální a v neposlední řadě i intergenerační pohled a široký záběr. Konference byla zakončena půldenní exkurzí k místům paměti z dob, kdy se nenávist a netolerance zahnízdily v nejvyšších patrech politiky – období nacistické hrůzovlády a poté komunistického režimu. Šlo o „místa“ paměti v doslovném smyslu, místa lokalizovatelná, spojená s represí, násilím nebo terorem (v němčině se v této souvislosti užívá obrat Architektur des Schreckens, tedy „architektura hrůzy“) – a současně místa, jejichž fyzická podoba dnes slouží jako varovná připomínka minulosti, tedy ke kterým je ukotvená a díky tomu viditelná kolektivní paměť.

Organizace konference byla finančně podpořena Česko-německým fondem budoucnosti, Česko-bavorskou vysokoškolskou agenturou, společností Rudolf Sellner s.r.o. a společností Robert Bosch s.r.o.

Velkou zásluhu na uskutečnění konference mají kolegyně z Filozofické fakulty JU, které projekt od začátku do konce aktivně podporovaly a provázely: Ing. Iva Hondlíková, Ing. Ivana Vejskrabová a Mgr. Tereza Uhlíková. Velké poděkování patří rovněž Fakultě zemědělské a technologické JU, která nám laskavě zapůjčila svou konferenční místnost a zázemí v pavilonu M.

Srdečně poděkovat bychom chtěli také doc. Ing. Ludku Berecovi, Dr., prorektorovi pro vědu a výzkum, za slavnostní zahájení konference a velmi výstižný proslov, ve kterém se inspiroval jednou z oblastí svého bádání a přirovnal nenávistné projevy k viru, kterým je společnost napadená, a k epidemii, které je třeba čelit. Účastníky konference přivítal i děkan Filozofické fakulty Jihočeské univerzity prof. PhDr. Ondřej Pešek, Ph.D. Ve svém projevu označil agresivně paušalizující, diskriminační projevy a verbální padání zábran za velké nebezpečí a zdůraznil, že mají-li být humanitní obory společensky relevantní, musí se věnovat aktuálním problémům (např. proměně charakteru mezilidské komunikace) a neúnavně se pokoušet o jejich analýzu a interpretaci.

<https://www.jcu.cz/cz/univerzita/aktualne/ustav-germanistiky-ff-ju-usporadal-mezinarodni-konferenci-s-nazvem-vzorci-nenavisti-hate-speech-v-aktualnich-a-historickych-diskurzach>